

IEVADRAKSTS

ECB Padome 2005. gada 4. augusta sanāksmē nolēma nemainīt minimālo pieteikuma procentu likmi Eurosistēmas galvenajām refinansēšanas operācijām (2.0%). Arī aizdevumu iespējas uz nakti un noguldījumu iespējas procentu likme netika mainīta (attiecīgi 3.0% un 1.0%).

Pamatojoties uz regulāro tautsaimniecības un monetāro analīzi, Padome apstiprināja savu iepriekšējo novērtējumu, ka, ņemot vērā pašreizējās vidējā termiņa cenu stabilitātes perspektīvas, monetārās politikas nostāja ir atbilstoša. Procentu likmes euro zonā visās termiņu grupās vēsturiskā skatījumā ir ļoti zemas gan nominālajā, gan reālajā izteiksmē, tādējādi nepārtraukti veicinot ekonomisko aktivitāti. Padome turpinās rūpīgi sekot visiem faktoriem, kas var ietekmēt šo vērtējumu, un saglabā piesardzību attiecībā uz iespējamu vidējā termiņa cenu stabilitātes risku rašanos.

Runājot par tautsaimniecības analīzi, Padome paredz, ka euro zonas tautsaimniecība attīstīsies stabili, lai gan pakāpeniski. Šīs prognozes pamatā ir vairāki apsvērumi. Runājot par ārējiem faktoriem, globālā pieprasījuma spēcīgai izaugsmei un euro zonas cenu konkurētspējas uzlabojumiem vajadzētu veicināt euro zonas eksportu. Runājot par iekšējiem faktoriem, lai gan naftas cenu kāpums mazinājis iekšzemes pieprasījumu, jaunākie pieejamie tautsaimniecības dati un apsekojumu rādītāji liecina par stāvokļa uzlabošanos. Raugoties nākotnē, ļoti izdevīgiem finansēšanas nosacījumiem, spēcīgam globālajam pieprasījumam, stabilai uzņēmumu peļņai un tālākam uzņēmumu efektivitātes kāpumam vajadzētu labvēlīgi ietekmēt ieguldījumus. Turklāt patēriņa pieaugumam pamatā vajadzētu attīstīties atbilstoši gaidāmajai izmantojamo ienākumu dinamikai.

Galvenos lejupvērstos riskus, kas apdraud tautsaimniecības izaugsmi euro zonā, izraisa augstās naftas cenas un zemais euro zonas patērētāju konfidences līmenis. Turklāt joprojām pastāv bažas, ka saglabāsies globālā nesabalansētība.

Attiecībā uz pārmaiņām cenu jomā – naftas cenu kāpums turpina radīt augšupvērstu spiedienu. Saskaņā ar *Eurostat* ātro aplēsi SPCI gada inflācija jūlijā bija 2.2% (jūnijā – 2.1%). Tomēr nav nekādu būtisku liecību par iekšzemes inflācijas spiediena veidošanos euro zonā. Saskaņā ar jaunākajiem pieejamajiem datiem algu pieaugums joprojām ir

mērens, lai gan šķiet, ka pēdējos gados novērotā lejupvērstā algu attīstības tendence pēdējā laikā izlīdzinājusies.

Augšupvērsti cenu stabilitātes riski vidējā termiņā galvenokārt saistīti ar naftas cenu attīstību un potenciālo netiešo seku risku, ko var radīt algu un cenu pārmaiņas. Tāpēc ir ļoti svarīgi, lai sociālie partneri turpinātu pildīt savas saistības. Vērtējot inflācijas prognozes, būtu jāņem vērā arī importa cenu attīstības tendences un nenoteiktība, kas saistīta ar netiešo nodokļu un administratīvi regulējamo cenu turpmāko attīstību.

Jaunākie monetārās analīzes dati apstiprina spēcīgu apgrozībā esošā naudas daudzuma pieaugumu un kredītu atlikuma kāpumu, kas novērots kopš 2004. gada vidus. Šo monetāro dinamiku nosaka dominējošais zemais procentu likmju līmenis, kas atspoguļojas stabilā M3 vislikvidāko sastāvdaļu pieaugumā. Zemās procentu likmes veicina arī kreditēšanas apjoma kāpumu, pieprasījumam pēc aizdevumiem pastiprinoties visā privātajā sektorā. Saglabājas ļoti spēcīgs hipotēku kredīta atlikuma pieaugums. Šajā kontekstā rūpīgi jākontrolē aktīvu cenu dinamika, īpaši mājokļu tirgū. Saskaņā ar visiem ticamajiem rādītājiem likviditāte joprojām ir augsta. Kopumā monetārā analīze joprojām liek piesardzīgi izturēties pret cenu stabilitātes augšupvērstiem riskiem vidējā un ilgākā termiņā.

Apkopojot minēto, tautsaimniecības analīze rāda, ka pašlaik euro zonā pastāv ierobežots iekšzemes inflācijas spiediens. Vienlaikus joprojām nepieciešama rūpīga augšupvērstu cenu stabilitātes risku kontrole, īpaši saistībā ar ilgstoši augstajām naftas cenām. Salīdzinājums ar monetārās analīzes rezultātiem apstiprina, ka jāturpina ievērot piesardzību, lai saglabātu inflācijas gaidu atbilstību cenu stabilitātei. Panākot, ka vidējā termiņa inflācijas gaidas noteikti paliek cenu stabilitātei atbilstošā līmenī, monetārā politika sniedz būtisku ieguldījumu tautsaimniecības izaugsmes atveseļošanā.

Runājot par fiskālo politiku, laikā, kad vairākumā valstu notiek 2006. gada budžeta gatavošana, ir būtiski veidot uz vidēju termiņu orientētu fiskālo politiku, nodrošinot valsts finanšu stabilitāti, lai veicinātu straujāku izaugsmi un vairāk darba vietu euro zonā. Daudzās valstīs jāīsteno apņēmīgi, nosakot strukturālus pasākumus, lai ievirzītu valsts finanses stabilākā gultnē. Tomēr pašreizējais fiskālās konsolidācijas temps daudzās dalībvalstīs joprojām ir pārāk lēns. Lielāka noteiktība fiskālo neatbilstību strukturālo

cēloņu novēršanā palīdzētu samazināt nenoteiktību patērētājiem un uzņēmumiem, tādējādi stiprinot euro zonas tautsaimniecības dinamismu.

Noteiktāka rīcība arī nepieciešama, lai uzlabotu euro zonas darba tirgu funkcionēšanu. Lai gan rādītāji liecina, ka strukturālā bezdarba līmenis kopš 20. gs. 90. gadu vidus euro zonā kopumā pazeminās, šis process bijis ļoti nevienmērīgs valstu dalījumā. Šīs novirzes galvenokārt norāda uz valstu atšķirīgu pieeju, īstenojot darba tirgus reformas. Lai gan dažām valstīm ir būtiski panākumi, veidojot elastīgāku un pielāgoties spējīgāku darba tirgu, daudzās valstīs veicamas pamatīgākas darba tirgus reformas, lai būtiski samazinātu strukturālo bezdarbu.

Šajā "Mēneša Biļetena" izdevumā iekļauti trīs raksti. Pirmajā rakstā skaidroti un novērtēti jaunākie Stabilitātes un izaugsmes pakta grozījumi. Otrajā rakstā aplūkota arvien lielākā uzplaukstošās Āzijas loma pasaules tautsaimniecībā. Trešais raksts veltīts dažām nesenām problēmām saistībā ar banknošu izgatavošanu un emisiju.